



Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

**PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 77/20**

2020 m. birželio 25 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-24/19

*A ir kt. / Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement  
Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen*

## **Dėl nutarimo ir aplinkraščio, kuriuose nustatytos miestų planavimo leidimo statyti ir eksploatuoti vėjo jėgaines išdavimo bendrosios sąlygos, turi būti atliktas išankstinis poveikio aplinkai vertinimas**

2020 m. birželio 25 d. priimtu Sprendimu *A ir kt.* (Vėjo jėgainės Alteryje ir Nevelėje) (C-24/19) Teisingumo Teismo didžioji kolegija išaiškino Direktyvą 2001/42 dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo<sup>1</sup>, pateikdama svarbių patikslinimų dėl priemonių, kurios turi būti įvertintos pagal tą direktyvą, taip pat dėl vertinimo neatlikimo pasekmių.

Šis prašymas dėl išaiškinimo Teisingumo Teismui buvo pateiktas nagrinėjant prie greitkelio E40 esančioje vietovėje, kuri yra Alterio ir Nevelės savivaldybių teritorijoje ir kurioje numatyta įrengti vėjo jėgainių parką, gyvenančių asmenų ir *Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen* (Flandrijos teritorijos planavimo departamento Rytų Flandrijos skyriaus regioninis miestų planavimo pareigūnas, Belgija) ginčą dėl šio pareigūno sprendimo išduoti miestų planavimo leidimą pastatyti ir eksploatuoti penkias vėjo jėgaines (toliau – ginčijamas leidimas). 2016 m. lapkričio 30 d. ginčijamas leidimas buvo išduotas su sąlyga, kad bus laikomasi tam tikrų sąlygų, nustatytų Flandrijos vyriausybės nutarimo nuostatose ir aplinkraštyje dėl vėjo jėgainių statybų ir eksploatavimo.

*Raad voor Vergunningsbetwistingen* (Ginčų dėl leidimų nagrinėjimo taryba, Belgija) (toliau – nacionalinis teismas) pateiktą ieškinį, kuriame prašoma panaikinti ginčijamą leidimą, ieškovai grindžia, be kita ko, Direktyvos 2001/42 pažeidimu, nes dėl nutarimo ir aplinkraščio, kuriais remiantis buvo išduotas leidimas, nebuvo atliktas poveikio aplinkai vertinimas. Atvirkščiai, ginčijamą leidimą išdavęs subjektas laikėsi nuomonės, kad dėl aptariamo nutarimo ir aplinkraščio neturi būti atliktas toks vertinimas.

Šios dienos sprendime Teisingumo Teismas priminė, kad Direktyva 2001/42 taikoma planams ir programoms, taip pat jų pakeitimams, kuriuos parengia arba priima valstybės narės valdžios institucija, jeigu jų „reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas“<sup>2</sup>. Be to, pagal ją pareiga atlikti konkretaus plano ar programos poveikio aplinkai vertinimą atsiranda tuomet, jeigu šioje nuostatoje nurodytas planas ar programa gali turėti didelę įtaką aplinkai<sup>3</sup>.

Pirma, dėl formulotės „planai ir programos, kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas“ Teisingumo Teismas nusprendė, kad ji apima nutarimą ir aplinkraštį, kuriuos priėmė valstybės narės federacinio subjekto vyriausybė ir kuriuose įtvirtintos įvairios nuostatos dėl vėjo jėgainių statybų ir eksploatavimo.

Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad pagal šią direktyvą „reikiamais“ turi būti laikomi planai ir programos, kurių priėmimas reglamentuojamas nacionaliniuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose, kuriuose nurodytos kompetenciją juos priimti turinčios valdžios institucijos ir

<sup>1</sup> 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157).

<sup>2</sup> Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punktas.

<sup>3</sup> Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 1 dalis.

jų rengimo procedūra<sup>4</sup>. Taigi turi būti laikoma, kad priemonės „reikia“, jei įgaliojimų priimti priemonę teisinis pagrindas yra tokio pobūdžio nuostata, net jeigu nėra jokios pareigos parengti šią priemonę<sup>5</sup>.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo ir Jungtinės Karalystės paprašytas peržiūrėti šią jurisprudenciją, Teisingumo Teismas visų pirma pabrėžė, kad jeigu Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkto antroje įtraukoje nurodyta sąlyga būtų taikoma tik „planams ir programoms“, kuriuos priimti privaloma, būtų pripažinta labai nedidelė šios sąvokos taikymo sritis ir nebūtų galima išsaugoti šios nuostatos veiksmingumo. Anot Teisingumo Teismo, atsižvelgiant į situaciją įvairovę ir nacionalinių valdžios institucijų praktikos įvairiapusiškumą, planų ar programų priėmimas ir jų pakeitimas dažnai nėra nei bendrai privalomas, nei visiškai paliktas kompetentingų institucijų diskrecijai. Be to, aukštas aplinkosaugos lygis, kurį siekiama užtikrinti Direktyva 2001/42, pagal kurią dėl planų ir programų, kurie gali turėti didelę įtaką aplinkai, turi būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas, atitinka Sutarčių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos reikalavimus aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo srityje<sup>6</sup>. Šie tikslai būtų nepasiekti, jeigu būtų aiškinama siaurai, sudarant galimybę valstybei narei nevykdyti pareigos atlikti poveikio aplinkai vertinimą ir neįpareigoti priimti planų ar programų. Galiausiai Teisingumo Teismas pažymėjo, kad platus sąvokos „planai ir programos“ aiškinimas atitinka Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus<sup>7</sup>.

Toliau Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar aptariamas nutarimas ir aplinkraštis atitinka Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkto antroje įtraukoje nustatytą sąlygą. Šiuo aspektu jis pažymėjo, kad nutarimą priėmė Flandrijos vyriausybė, kaip Belgijos federacinio subjekto vykdomoji valdžia, vykdydama teisės aktuose nustatytus įgaliojimus. Be to, aplinkraštį, kuriuo siekiama reglamentuoti kompetentingų nacionalinių institucijų diskreciją, taip pat priėmė Flandrijos vyriausybė ir juo iš dalies keičiamos šio nutarimo nuostatos jas išplėtojant arba nuo jų nukrypstant, su sąlyga, kad nacionalinis teismas atliks patikrinimus dėl jo tikslaus teisinio pobūdžio ir turinio. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad sąvoka „planai ir programos“ apima nutarimą ir, su sąlyga, kad bus atlikti šie patikrinimai, aplinkraštį, nes jie turi būti laikomi „reikiamais“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/42.

Antra, kalbėdamas apie tai, ar dėl nutarimo ir aplinkraščio turi būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvą 2001/42, nes jie gali turėti didelę įtaką aplinkai, Teisingumo Teismas nusprendė, jog, kadangi abiejuose šiuose aktuose yra įtvirtintos įvairios nuostatos dėl vėjo jėgainių statybų ir eksploatavimo, įskaitant priemones, susijusias su šešėliu, saugumu ir triukšmo normomis, dėl jų turi būti atliktas toks vertinimas.

Šiuo aspektu Teisingumo Teismas nusprendė, kad aptariamame nutarime ir aplinkraštyje nustatyti reikalavimai dėl vėjo jėgainių statybų ir eksploatavimo yra pakankamai didelės svarbos ir apimties, kad būtų galima nustatyti sąlygas, taikytinas išduodant leidimus statyti ir eksploatuoti vėjo jėgainių parkus, kurių poveikio aplinkai negalima paneigti. Jis pažymėjo, kad tokio aiškinimo negali paneigti specialus aplinkraščio teisinis pobūdis.

Galiausiai, trečia, dėl galimybės palikti galioti šių aktų ir leidimo, priimtų pažeidžiant Direktyvą 2001/42, padarinius Teisingumo Teismas priminė, kad valstybės narės turi panaikinti neteisėtas tokio Sąjungos teisės pažeidimo pasekmes. Jis pabrėžė, kad atsižvelgiant į reikalavimą vienodai taikyti Sąjungos teisę, tik jis išimties tvarka ir dėl imperatyvių bendrojo intereso pagrindų gali laikinai sustabdyti pažeistos Sąjungos teisės normos naikinamąjį poveikį, jeigu nacionalinės teisės nuostata nacionaliniam teismui suteikiama teisė palikti galioti tam tikrus tokių aktų padarinius jo nagrinėjamoje byloje. Todėl Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama šiuo atveju, nacionalinis teismas galėjo palikti galioti nutarimo ir aplinkraščio, taip pat

<sup>4</sup> 2012 m. kovo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo Inter-Environnement Bruxelles ir kt., [C-567/10](#), 31 punktas; 2018 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo Thybaut ir kt., [C-160/17](#), 43 punktas ir 2019 m. birželio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo Terre wallonne, [C-321/18](#), 34 punktas.

<sup>5</sup> 2018 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo Inter-Environnement Bruxelles ir kt., [C-671/16](#), 38–40 punktai.

<sup>6</sup> ESS 3 straipsnio 3 dalis, SESV 191 straipsnio 2 dalis ir Pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnis.

<sup>7</sup> Nustatytas, be kita ko, 1991 m. vasario 26 d. Espe (Suomija) pasirašytos Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste 2 straipsnio 7 dalyje.

jais remiantis išduoto leidimo padarinius, tik jeigu pagal nacionalinę teisę jis tai galėjo padaryti savo nagrinėjamoje byloje ir jeigu šio leidimo panaikinimas turėtų didelį poveikį elektros energijos tiekimui, šiuo atveju Belgijoje, ir tik tokį laikotarpį, kuris būtinas siekiant pašalinti šį pažeidimą, o tai, prireikus, turi patikrinti nacionalinis teismas.

---

**PASTABA:** Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

---

*Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.*

*[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.*

*Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127*